

PRESEK

List za mlade matematike, fizike, astronome in računalnikarje

ISSN 0351-6652

Letnik 4 (1976/1977)

Številka 2

Strani 80-82

Pavla Ranzinger:

NEKAJ NEBESNIH POJAVOV V LETU 1977

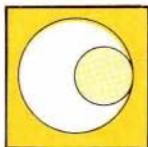
Ključne besede: astronomija.

Elektronska verzija: <http://www.presek.si/4/4-2-Ranzinger.pdf>

© 1976 Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije

© 2010 DMFA - založništvo

Vse pravice pridržane. Razmnoževanje ali reproduciranje celote ali posameznih delov brez poprejšnjega dovoljenja založnika ni dovoljeno.

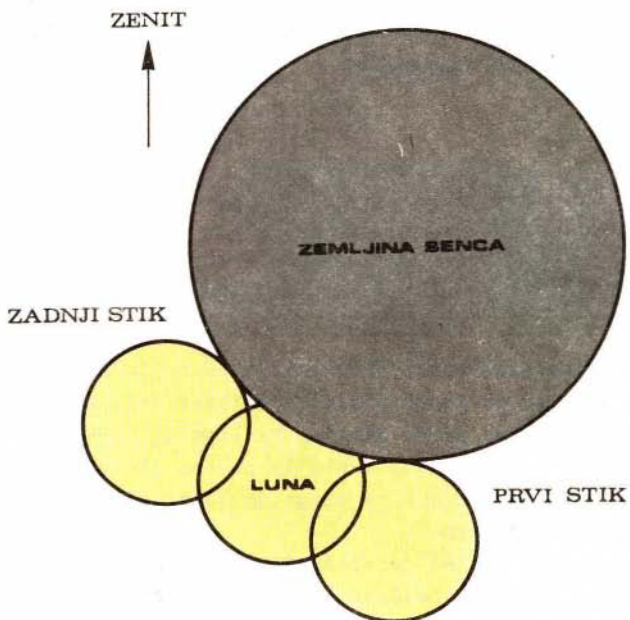

ASTRONOMIJA

NEKAJ NEBESNIH POJAVOV V LETU 1977

MRK

Dne 4. aprila bo delni Lunin mrk. Luna se bo dotaknila Zemljine sence ob $04^{\text{h}}30,1^{\text{m}}$. Ob največji stopnji mrka, t.j. ob $05^{\text{h}}18,3^{\text{m}}$, bo zatemnjenih 20 odstotkov Luninega premera. Mrk se bo končal ob $06^{\text{h}}06,4^{\text{m}}$. Med tem se bo zdanilo in tudi Luna bo zašla, tako bomo iz naših krajev lahko opazovali le nekaj več kot prvo polovico mrka, seveda če nam bo vreme naklonjeno.

Merkur kroži okoli Sonca znotraj Zemljinega tira, zato ga lahko opazujemo le takrat, ko se, gledano z Zemlje, najbolj oddalji od Sonca. Ko se Merkur odmakne najbolj proti zahodu, vzhaja pred Soncem, zato ga vidimo zjutraj. Ko pa se odmakne proti vzhodu, zahaja za Soncem, zato ga vidimo zvečer. Merkur bo jutranji planet okoli 29.I., 28.V. in 21.IX., večerni pa okoli 10.IV., 8.VIII. in 3.XII.

Venera je skoraj dvakrat bolj oddaljena od Sonca kot Merkur, zato se navidezno bolj oddalji od Sonca in je mnogo primernejša za opazovanje. Kot Večernica bo Venera vidna od januarja do marca, kot Danica pa od maja do konca leta.

Mars v začetku leta ne bo primeren za opazovanje, ker bo navidezno preblizu Sonca. Sčasoma bo vzhajal bolj zgodaj in ga bomo sredi maja videli že kmalu po tretji uri nad vzhodnim obzorjem v ozvezdju Rib. Sredi junija bo vzšel ob 01^h50^m, sredi julija ob 00^h45^m. V avgustu bo viden v ozvezdju Bika vso drugo polovico noči. Potem bo prešel v ozvezdje Dvojčkov, kjer ga bomo 4. septembra lahko opazovali pol stopinje severno od Jupitra. V drugi polovici oktobra bo Mars prišel v ozvezdje Raka in bo tam ostal do konca leta. V začetku novembra bo vzhajal po 22^h, ob koncu leta pa že okoli 18^h30^m.

2

Jupiter se bo gibal v ozvezdju Bika do druge polovice avgusta, ko bo prešel v ozvezdje Dvojčkov. V začetku leta bo zahajal v zgodnjih jutranjih urah, potem postopoma vedno prej: sredi marca ob 23^h30^m, sredi aprila ob 22^h. V začetku maja bo viden le še v večernih urah, nato bo zaradi bližine Sonca neprimeren za opazovanje. V juliju bo Jupiter jutranji planet: videli ga bomo v jutranjih urah na vzhodnem delu neba. Konec avgusta bo viden vso drugo polovico noči. Vzhajal bo vedno bolj zgodaj, sredi oktobra ob 21^h, sredi novembra ob 19^h. V decembru bo Jupiter viden vso noč.

Saturn bo v začetku leta viden v ozvezdju Raka vso noč. V tem času bo navidezna odprtina Saturnovega kolarja največja. Videli bomo njegovo južno stran. Saturn bo postopoma zahajal bolj zgodaj, tako bo konec maja viden le še prvo polovico noči. Avgusta ne bo viden. V septembru bo vzhajal v jutranjih urah. Tedaj bo v ozvezdju Leva, kjer se bo zadrževal do konca leta. V novembru ga bomo lahko opazovali v drugi polovici noči. V decembru bo vzhajal v večernih urah.

ZODIAKALNA SVETLOBA

V jasnih pomladnih večerih brez mesečine lahko na zahodnem nebu vidimo iz opazovališča daleč od osvetljenih naselbin stožec medle svetlobe z osnovnico ob horizontu. Podoben pojav lahko opazujemo jeseni v zgodnjih jutranjih urah, pred zoro, na vzhodnem delu neba. Svetlobni stožec nastane zaradi sipanja Sončeve svetlobe na prašnih delcih medplanetne snovi. Ob Soncu je ta svetloba najmočnejša, potem pa pojema po jakosti in obsegu na obe strani vzdolž ekliptike. Ker teče ekliptika čez ozvezdja živalskega kroga ali zodiaka, imenujemo ta pojav zodiakalna svetloba.

Paula Ranzinger
